

MIRADES DES DE L'EDUCACIÓ REGGIANA. INVESTIGACIÓ NARRATIVA SOBRE ELS MATERIALS, L'ESPAI I LA INFÀNCIA

Recerca educativa sobre l'educació artística en escoles que segueixen la pedagogia de les escoles de Reggio Emilia (Itàlia).

Es tracta del Treball Final d'un Màster de la UAB dedicat a la investigació educativa, en l'especialització d'Art, Cos i Moviment. La seva autora, Mariona Ubia, decideix utilitzar com a font d'anàlisi en la investigació unes narratives visuals protagonitzades per mestres que segueixen la metodologia reggiana a la seva aula.

MIRADES DES DE L'EDUCACIÓ REGGIANA. UNA INVESTIGACIÓ NARRATIVA SOBRE ELS MATERIALS, L'ESPAI I LA INFÀNCIA

CENTRE

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

PROFESSORS/ES
RESPONSABLES

Mariona Ubia, treball final de Màster tutoritzat per Montserrat Rifà

NIVELL EDUCATIU

Educació Infantil (0-6 anys)

INTRODUCCIÓ

Aquest projecte és el Treball Final d'un Màster dedicat a la investigació educativa, en l'especialització d'Art, Cos i Moviment.

És, doncs, una recerca que pretén respondre a la següent pregunta: "Com comprenen el triangle espai-material-infant en l'educació artística els/les mestres que s'identifiquen amb la filosofia de les escoles municipals de Reggio Emilia?"

Aquí es presenta el procés de producció de les tres narratives visuals realitzades i emprades com a font d'anàlisi en la investigació.

DURADA I EVOLUCIÓ

La durada del treball és d'un any, aproximadament, i el procés seguit va ser el següent:

Primerament, i un cop escollits els tres participants, se'ls va entrevistar individualment seguint un guió obert. Aquesta entrevista es va acompanyar d'una visita a l'escola o espai de treball per tal de viure l'experiència en primera persona i realitzar-ne fotografies.

A partir d'aquí, mitjançant unes graelles de buidatge d'informació, van anar sorgint cada una de les narratives visuals.

RESUM DEL DESENVOLUPAMENT

El treball gira entorn de les narratives visuals realitzades a tres mestres de diferents característiques (un home i dues dones, donen classes en escoles diferents, amb infants d'edats diverses), però que tenen present en la seva pràctica educativa la filosofia de les escoles municipals de la ciutat italiana de Reggio Emilia.

Les tres narratives, totes elles volgutament diferents i úniques, busquen extreure allò més rellevant de la realitat d'aquests professionals centrant-se, especialment, en l'àmbit dels materials i l'espai en el marc de l'educació artística.

El plantejament metodològic d'aquest treball pretén acompanyar, també, el sentit crític del conjunt de la investigació. És un treball basat en la subjectivitat dels i les mestres, com ells i elles han integrat l'experiència reggiana a l'hora de desenvolupar la seva pràctica professional com a educadors/es.

Per mostrar aquesta subjectivitat, vaig optar per la recerca narrativa com a metodologia d'investigació, que es basa en l'escriptura i reescriptura de la interpretació de la informació recollida. El procés seguit per arribar a les narratives finals ha constatat de cinc fases.

Primera fase: entrevista enregistrada amb un guió obert per tal de poder recollir les subjectivitats de cada participant.

Segona fase: realització de fotografies, durant la trobada o en una visita posterior a l'escola.

Tercera fase: recollida i classificació de la informació proporcionada per cada participant, establint categories i relacionant-hi les imatges capturades.

Quarta fase: redacció de les narratives visuals on s'entrellacen les veus de cada interlocu-

tor/a amb la meua com a investigadora, acompanyades de les imatges.

Cinquena fase: compartir cada narrativa visual amb el/la mestre/a per poder fer, si així ho demanava, alguna modificació sobre el resultat final.

OBJECTIUS ASSOLITS

Anitzar com els i les mestres catalans que s'inspiren en la filosofia de les escoles municipals de Reggio Emilia interpreten els espais i els materials que posen en diàleg amb els infants.

Comprendre la forma de mirar, pensar i dialogar amb els materials per part dels i les mestres.

Conèixer l'organització de l'espai on desenvolupen la seva tasca.

Comprendre la imatge de l'infant des d'aquesta perspectiva pedagògica.

Emprar la recerca visual-narrativa com a metodologia d'investigació.

INTERACCIÓ AMB ALTRES ÀREES DEL CONEIXEMENT I PARTICIPACIÓ DE DOCENTS D'ALTRES ESPECIALITATS

S'ha comptat amb el suport puntual d'un expert en organització escolar (en referència a l'espai i la pedagogia reggiana).

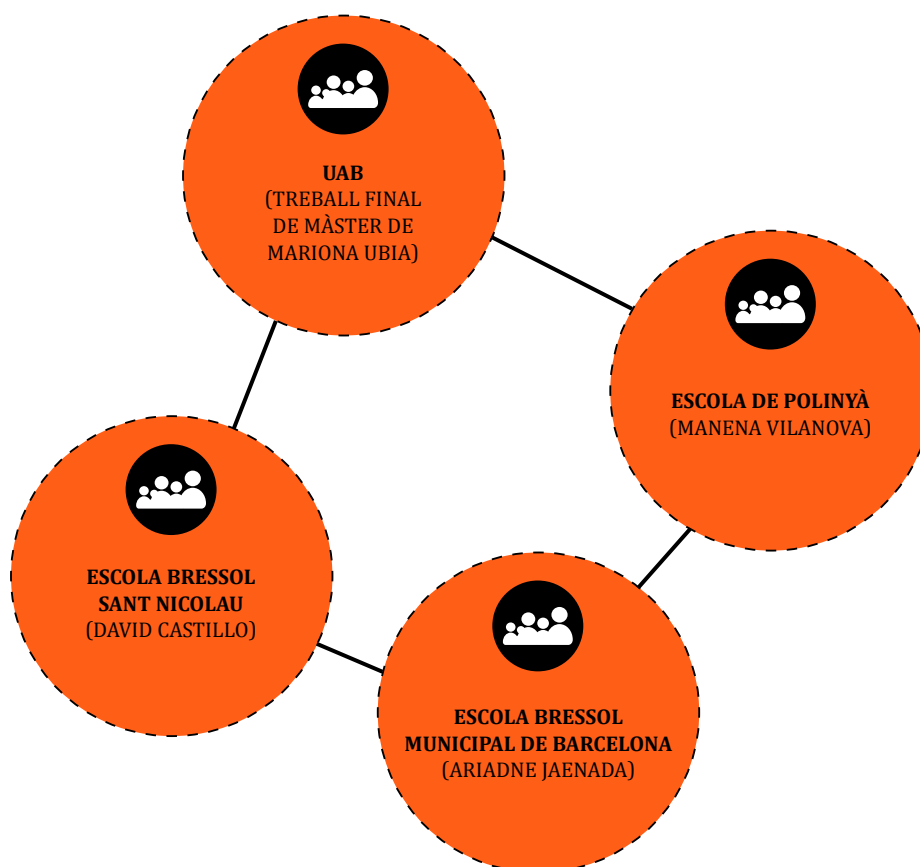
PARTICIPACIÓ D'ALTRES ENTITATS, PERSONES (ARTISTES, COMUNITAT, ASSOCIACIONS, INSTITUCIONS...)

Mestres participants, en l'escola o al seu espai de treball, i el títol de cada una de les seves narratives:

Manena Vilanova (Escola de Polinyà): *L'educació no està ni en l'aprenentatge ni en l'ensenyament, sinó en la relació amb els altres.*

David Castillo (Escola Bressol Sant Nicolau, Sant Andreu de Llavaneres): *Si no intentes arribar al màxim, llavors ens podem conformar amb molt poc.*

Ariadne Jaenada (Escola Bressol Municipal, al seu taller de Barcelona): *Oblida't del guió, anem a passejar.*

artistes/creadors

comunitat escolar

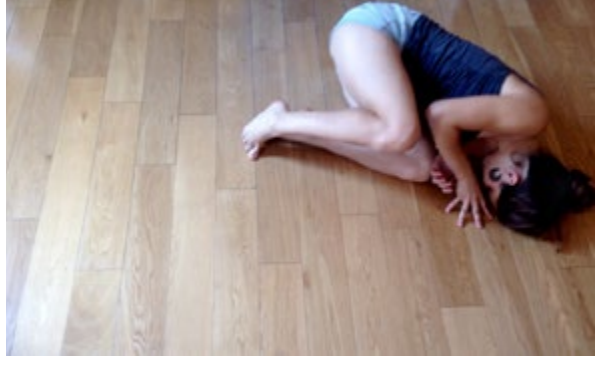
institucions culturals

institucions educatives

institucions socials/
del territori

REPERCUSSIÓ EN ELS RESULTATS DE L'ALUMNAT

Permetre l'expressió de la infància en tota la seva grandesa.

Tenir en compte la multiplicitat de llenguatges expressius de què disposa.

Situar als/les alumnes en el centre del projecte i de l'educació.

REPERCUSSIÓ EN EL CENTRE, COMUNITAT, ETC.

Aportar una nova visió de l'escola i de l'educació.

Voler ser un element de reflexió per al/la lector/a o visitant per tal de construir un canvi en l'educació infantil, en aquest cas, com a visió transformadora des de l'educació artística.

MATERIALS, ACCIONS I ALTRES FITES / ESDEVENIMENTS I ACCIONS PORTADES A TERME

Dos fragments d'una de les tres narratives:

Trobar aquesta mirada absurda dels nens i les nenes com una possibilitat de veure les coses.

Si un nen arriba amb una pedra a la mà, no és només el que diu que farà amb la pedra, sinó la manera com l'agafa, el lloc on la deixa, si està tot el dia amb la pedra, si l'ha posat a la motxilla, si l'ha portat al pati, si l'ha trobat del pati... Això a mi em deixa mirar i pensar com disposaré pedres pels nens. Què oferiré al costat d'aquesta pedra, si la pintura té sentit, o jo suposo que té sentit i després no fan res.

OBSERVACIONS

En les narratives es troben diferents veus: la del/la mestre/a participant, amb aportacions literals o mitjançant les seves idees; la dels infants, amb les imatges; la dels referents teòrics, a través de cites de les seves publicacions; i la meua com a investigadora en el procés d'analitzar i redactar les narratives visuals.